

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка підприємства на ринку послуг»

Ступінь освіти	<u>бакалавр</u>
Освітня програма	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
Тривалість викладання	<u>8 чверть</u>
Заняття:	
лекції:	<u>2 години</u>
практичні заняття:	<u>2 години</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <http://do.nmu.org.ua/course>

Кафедра, що викладає Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Викладач:
Тимошенко Любов Вікторівна
Доцент, канд. екон. наук, доцент

Персональна сторінка
<https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/timoshenko/timoshenko.php>

E-mail:
Tymoshenko.L.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Економіка підприємства на ринку послуг» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань щодо ролі сфери послуг у розвитку економічної системи країни, особливостей функціонування підприємств на ринку послуг, формування і використання виробничих засобів, трудових ресурсів, визначення поточних витрат і застосування методів ціноутворення, формування фінансових результатів діяльності підприємств на

ринку послуг і використання фінансових ресурсів для розвитку підприємницьких структур.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – оволодіння теоретичними знаннями з економіки підприємства на ринку послуг, формування сучасного економічного мислення та набуття практичних умінь і навичок по застосуванню набутих компетентностей у бізнес-практиці для обґрунтування рішень у процесі здійснення підприємницької діяльності.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з економічною сутністю, класифікацією та характеристикою послуг;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами функціонування ринку послуг в Україні;
- навчити здобувачів вищої освіти теоретико-методичним основам формування матеріально-технічної бази і виробничих засобів підприємств сфери послуг та визначати показники використання основних і оборотних засобів;
- навчити здобувачів вищої освіти теоретико-методичним основам формування і використання людських ресурсів підприємств сфери послуг та визначати показники продуктивності праці й оплати праці на підприємстві сфери послуг за різними системами;
- навчити здобувачів вищої освіти сутності та особливостям формування поточних витрат і ціноутворення на ринку послуг та визначати показники, що характеризують собівартість і ціну послуг;
- навчити здобувачів вищої освіти теоретико-методичним основам формування фінансових результатів діяльності підприємств на ринку послуг та визначати показники, що характеризують результативність господарювання підприємств.

3. Результати навчання

Маючи уявлення про економічну сутність, класифікацію й характеристику послуг, засади функціонування ринку послуг в Україні, особливості формування матеріально-технічної бази і виробничих засобів, характеристики людських ресурсів підприємств сфери послуг, особливості формування поточних витрат і ціноутворення, а також фінансових результатів діяльності підприємств на ринку послуг виявляти навички визначати показники використання основних і оборотних засобів, продуктивності і оплати праці, собівартості та ціни послуг, результативності господарювання підприємств на ринку послуг в Україні.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1 Економічна сутність, класифікація та характеристика послуг
Економічна сутність та особливості послуг як товару
Класифікація послуг
Загальна характеристика основних видів послуг
2 Ринок послуг України
Теоретичні засади функціонування ринку послуг в Україні
Класифікація ринку послуг, його основні функції.
Характеристика основних видів послуг, їх стан та перспективи розвитку в Україні.
3. Матеріально-технічна база та виробничі фонди підприємств сфери послуг
Суть і значення матеріально-технічних ресурсів підприємств сфери послуг.
Основні засоби підприємств, їх класифікація, структура, облік і оцінка.
Зношення і відтворення основних засобів підприємств.
Суть і призначення амортизації основних фондів.
Показники наявності, стану та ефективності використання основних засобів.
Джерела фінансування відтворення основних засобів у ринковій економіці.
Суть, склад та класифікація оборотних засобів підприємств сфери послуг.
Показники ефективності використання оборотних засобів та шляхи їх покращення.
4 . Людські ресурси підприємств сфери послуг
Класифікація і характеристика кадрів (персоналу)
Планування чисельності працівників на підприємствах сфери послуг
Продуктивність праці персоналу підприємств та резерви її підвищення.
Суть та характеристика мотивації та організації заробітної плати працівників.
Форми та системи заробітної плати на підприємствах сфери послуг.
5 Поточні витрати і ціноутворення на ринку послуг
Економічна сутність поточних витрат підприємств в сфері послуг
Класифікація витрат і структура собівартості послуг підприємств.
Фактори формування ціни на послуги
Методи ціноутворення в сфері послуг
6 Фінансові результати діяльності підприємств на ринку послуг
Вартісна оцінка послуг підприємства.
Економічний склад прибутку, джерела його формування.
Основні напрямки використання прибутку.
Рентабельність, як відносний показник діяльності підприємств сфери послуг, її види та методи розрахунку
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Ознайомлення з функціонуванням підприємств сфери послуг та особливостями

ринку послуг.
Визначення амортизаційних відрахувань, показників наявності, стану та ефективності використання основних засобів на підприємстві.
Визначення показників ефективності використання оборотних засобів та шляхів їх покращення.
Визначення показників продуктивності праці та аналіз оплати праці на підприємстві сфери послуг за різними системами.
Визначення собівартості послуг за економічними елементами витрат та дослідження методів ціноутворення в ринковій економіці.
Визначення та аналіз результатів господарської діяльності підприємства сфери послуг

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

На практичних заняттях необхідні калькулятори.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Бонус	Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні		
58	40	30	2	100

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи.

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування студентів згідно плану теоретичного курсу та самостійної роботи.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку, здійснюється підсумкове оцінювання – комплексна контрольна робота (ККР), яка містить завдання, що охоплюють ключові результати навчання. Кількість конкретизованих завдань ККР відповідає відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР забезпечує індивідуалізацію завдання.

Білеті являють 2 відкритих запитання і задачу. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 30 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями.

Правильно вирішена задача оцінюється в 40 балів, причому:

- 40 балів – відповідність еталону, з одиницями виміру;
- 25 балів – відповідність еталону, без одиниць виміру або помилками в розрахунках;
- 15 балів – незначні помилки у формулах, без одиниць виміру;
- 5 балів – присутні суттєві помилки у рішенні;
- 1 бал – наведені формули повністю не відповідають еталону;
- 0 балів – рішення не наведене.

Максимальна кількість балів за екзамен: 100

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перекладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8 Рекомендовані джерела інформації

1. Податковий Кодекс України. Документ 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.05.2020).
2. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 10.05.2020).
3. Конституція України URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=254%EA/96-%C2%D0> (дата звернення 10.05.2020).
4. Закон України «Про підприємництво» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-12> (дата звернення 10.05.2020).
5. Басюк Т.П., Керанчук Т.Л. Економіка готельно-ресторанного бізнесу: навч. посіб. Київ: НУХТ, 2018. 282 с.
6. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: навч. посіб. 2-ге видання. К.: Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
7. Решетняк О. І. Економіка підприємства сфери послуг: Навч. посібник Х.: Вид-во НУА, 2011. 300 с.
8. Чорна М. В., Смірнова П. В., Бугріменко Р. М. Управління витратами: навч. посіб. 2017. 166 с.
9. Шлійко А.В. Економіка підприємництва на ринку товарів і послуг. Навч.

- посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 376 с.
10. Інформаційні та звітні дані акціонерних товариств, представлені на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: www.smida.gov.ua (дата звернення 10.05.2020).
 11. Ресурси Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення 10.05.2020).
 12. Нормативні документи сайту Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення 10.05.2020).
 13. Матеріали Державного комітету статистики України (в тому числі його регіональних відділень). URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 10.05.2020).